

OCHRANA HRADŮ A ZÁMKŮ...

2018

Historický exkurz

Po druhé světové válce:

1945 - rabování památek v pohraničí → zřízen Sekretariát pro evidenci a záchranu památek písemných historických, uměleckých a přírodních

Benešovy dekrety - přechod stovek zámeckých a hradních objektů jako státních kulturních památek do státního vlastnictví

V roce 1958 vydán zákon č. 22/1958 Sb., o kulturních památkách:

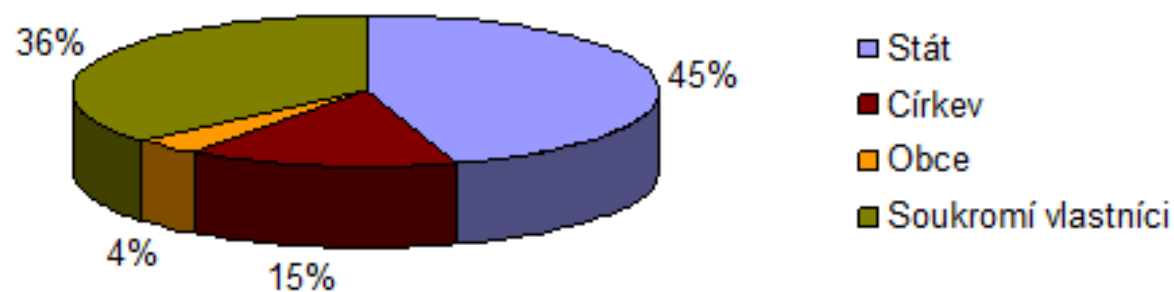
- hromadné zápisy kulturních památek do státních seznamů dle vyhlášky MŠK č.116/1959 Ú.l. o evidenci kulturních památek

1948 – 1989 – státní správa kulturního majetku (různé způsoby využití – zemědělské státky, ubytovací služby atd.)

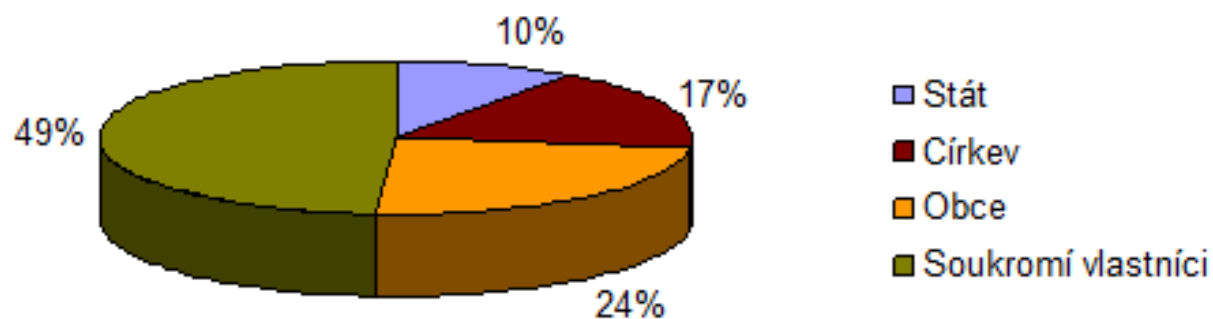
1987 vydán nový zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči

1990 a násl. vydání restitučních předpisů

Struktura vlastníků před rokem 1989

Struktura vlastníků po roce 1989

Platná právní úprava

Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči:

- nemovité kulturní památky
- movité kulturní památky
- národní kulturní památky
- památky UNESCO - zámek Litomyšl, zámek Kroměříž, Lednicko-valtický areál, Český Krumlov, zámek v Telči, historické centrum Prahy

Značka Evropské dědictví - zámek Kynžvart

Mobiliární fondy

= movité vybavení památkových objektů tvořené:

- soubory památek prohlášených za kulturní památku podle zákona 20/1987 Sb. a
- soubory předmětů kulturní hodnoty, které splňují kritéria zákona č. 71/1994 Sb., o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty

Předměty rozmanitých druhových skupin: obrazy, sochy, nábytek, osvětlovací tělesa, oděvy, zbraně a řadu dalších dokladů běžného života a každodenních potřeb našich předků

Téměř milion předmětů ve správě Národního památkového ústavu a jejich evidence v programu [CastIS](#):

- základní identifikační údaje, odborný popis a fotodokumentace předmětu
- údaje o pohybu předmětů a jeho správě
- z bezpečnostních důvodů veřejně nepřístupná
- na základě souhlasu ředitele jednotlivých územních odborných pracovišť lze z oprávněného důvodu lze povolit přístup k informacím i cizím osobám (badatelům)

Historické knihovní fondy

V ČR existuje okolo 350 zámeckých knihoven v různém stupni dochování:

- Knihovny interiérové (kolem 50) – sbírky jsou součástí původního vybavení památkového objektu
- Knihovny svozové – sbírky skryty v depozitářích, pocházející ze zestátněných nebo kulturně nevyužitých objektů po II. světové válce

Celkem zámecké knihovny obsahují přes 1 700 000 svazků

Zachovány odděleně jako samostatné fondy

Správu vykonává:

- Národní památkový ústav - fondy interiérových zámeckých knihoven (celkem 67 fondů, přibližně 600 000 svazků)
- Původní majitelé – restituováno asi 40 fondů (asi 200 000 svazků)
- Národní muzeum v Praze - více než 190 svozových fondů (třetina svazků)
- Jiné kulturní a vědecké instituce – muzea, knihovny, akademie věd

Databáze zámeckých knihoven: <https://histfondy.npu.cz/>

Ohrožené objekty

Důsledek vývoje po druhé světové válce – rabování, konfiskace, státní péče atd.

Aktuální ohrožené objekty eviduje NPÚ v Seznamu ohrožených nemovitých památek:

- 29 hradů
- 150 zámků
- dostupné na: <http://monumnet.npu.cz/ohr/hledani.php>

Vytvořeny programy na záchranu ohrožených objektů:

Program záchrany architektonického dědictví

- příspěvky na obnovu kulturních památek, které jsou nejcennější součástí architektonického dědictví
- na práce směřující k záchraně kulturní památky nebo k záchraně těch jejích částí, které tvoří podstatu kulturní památky

Havarijní program

- Ministerstvo kultury poskytuje příspěvky na zajištění nejnaléhavějších oprav nemovitých kulturních památek (opravy střech a nosných konstrukcí staveb)

Zámek Olemnička

Kulturní nemovitá památka

Do druhé světové války využíván jako lázně

Po r. 1948 využíván zemědělským družstvem

Dlouhá léta ve vlastnictví státu

Nový vlastník projevila snaha o obnovu – nedostatek státních finančních prostředků na záchranu

Zámek Petrovice

Kulturní nemovitá památka v Praze v Petrovicích

V roce 1942 původnímu vlastníku zabaven pro účely německého gestapa

V roce 1948 přešel do státní správy – neudržován, chátral

V roce 1989 podalo žádost o restituci zámku několik členů rodiny bývalého vlastníka → získala praneteř původního vlastníka → nezájem o zachování památky

Šlechtické restituční spory

Aktuální:

- Colloredo-Mansfeldové
 - spor o zámek Opočno na Rychnovsku
- Desfours-Walderode
 - spor o zámek Hrubý Rohozec
- Salmové
 - spor o zámek v Rájci nad Svitavou

OCHRANA PALEONTOLOGICKÝCH NÁLEZŮ

Vymezení pojmů

- **Paleontologie** – přírodní věda, která zkoumá pozůstatky po organismech z minulých geologických období
- **Paleontologický nález** – věc, která je významným dokladem nebo pozůstatkem života v geologické minulosti a jeho vývoje do současnosti

Právní úprava

§ 11 ZOPK

(1) Kdo učiní paleontologický nález, který sám rozpozná, je povinen zajistit jeho ochranu před zničením, poškozením nebo odcizením a opatřit jej údaji o nálezových okolnostech, zejména místě nálezů. Dále je povinen na písemné vyzvání orgánu ochrany přírody sdělit údaje o učiněném nálezě a umožnit přístup a dokumentaci tohoto nálezě osobám pověřeným orgánem ochrany přírody.

(2) Vlastník pozemku, na němž byl paleontologický nález učiněn, nebo ten, kdo vykonává činnosti, při nichž k nálezě došlo, je povinen umožnit na žádost orgánu ochrany přírody osobám tímto orgánem pověřeným provedení záchranného paleontologického výzkumu a po dobu jeho konání, nejdéle však po dobu osmi dnů od ohlášení nálezě, nedohodnou-li se strany jinak, zdržet se na místě nálezě činnosti, která by mohla vést k jeho zničení nebo poškození. Po ukončení záchranného paleontologického výzkumu musí být osobám pověřeným orgánem ochrany přírody umožněno provádět odborný paleontologický dohled nad dalšími pracemi.

(3) Vývoz paleontologických nálezů je povolen jen se souhlasem orgánu ochrany přírody.

Slabiny právní úpravy

Právní úprava směřuje k tomu, aby byl nález objeven a zdokumentován,

ALE

- slabinou je, že **ZOPK neukládá povinnost oznámit nález orgánu ochrany přírody, to nastává až po výzvě úřadu.**
- **Podmínka rozpoznání nálezu nálezcem.**
- Problematiku **sbírání zkamenělin** v přírodě zákony neřeší.
- ZOPK nijak **neřeší otázku vlastnictví** paleontologických nálezů.
- **1.** vychází se z toho, že nálezy jsou movité věci, označují se za věc bez vlastníka – **res nullius.**
- **2.** jsou **součástí pozemku** a jejich vlastníkem je pak vlastník pozemku.
- Zákony problematiku **prodeje** paleontologických nálezů obecně neupravují, s výjimkou prodeje sbírek.

Odstranění následků neoprávněných zásahů

§ 86 ZOPK

(1) Kdo poškodí, zničí nebo nedovoleně změní části přírody a krajiny chráněné podle tohoto zákona, je povinen navrátit ji do původního stavu, pokud je to možné a účelné. O možnosti a podmínkách uvedení do původního stavu rozhoduje orgán ochrany přírody.

(2) Jestliže uvedení do původního stavu není možné a účelné, může orgán ochrany přírody uložit povinnému, aby provedl přiměřená náhradní opatření k nápravě. Jejich účelem je kompenzovat, byť jen z části, následky nedovoleného jednání.

(3) Uložením povinnosti uvedení do původního stavu či náhradního opatření není dotčena povinnost náhrady škody podle jiných předpisů ani možnost postihu za přestupek nebo protiprávní jednání či trestný čin.

Přestupky

§ 87/1 písm. i) ZOPK

Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že nesplní některou z povinností k paleontologickému nálezu podle § 11 odst. 1.

Sankce až 10 000 Kč.

§ 88/1 písm. m) ZOPK

Právnícká nebo podnikající fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že nesplní některou z povinností k paleontologickému nálezu podle § 11 odst. 1.

Sankce až 1 000 000 Kč.

Některé souvislosti

- Vazba na další složky neživé přírody
- Typickým nalezištěm jsou **jeskyně** (srov. § 10 ZOPK)
- Přírodní výplň jeskyně
- Rozdíl oproti archeologickým nálezům, jež jsou pozůstatkem vývoje člověka - **paleontologické nálezy se vztahují k jinému organismu, než je člověk.**

Popř. paleontologický nález **při výkonu hornické činnosti** (§ 90 odst. 3 ZOPK) - povinnosti m.j. podle § 11 odst. 1 ZOPK lze uplatnit jen v dohodě s osobou oprávněnou k výkonu hornické činnosti podle zvláštního předpisu.

ARCHEOLOGICKÉ NÁLEZY

Archeologické nálezy

Archeologickým nálezem je věc (soubor věcí), která je dokladem nebo pozůstatkem života člověka a jeho činnosti od počátku jeho vývoje do novověku a zachovala se zpravidla pod zemí.

Úmluva o ochraně archeologického dědictví Evropy

Veškeré pozůstatky a objekty a jakékoli jiné stopy po lidstvu z minulých období, jejichž uchování a studium umožňuje vysledovat vývoj historie lidstva a jeho vztah k přirozenému prostředí, o nichž jsou hlavními zdroji informací vykopávky nebo objevy a další metody výzkumu lidstva, které jsou situovány na jakémkoli místě, které spadá pod jurisdikci Stran.

*Do archeologického dědictví se zahrnují **stavby, konstrukce, skupiny budov, zastavěná území, movité objekty, památky dalšího druhu a také jejich související prostředí nacházející se jak na souši, tak pod vodou.***

Předvídané archeologické nálezy

Archeologické výzkumy je oprávněn provádět Archeologický ústav Akademie věd České republiky

Ministerstvo kultury může na žádost v odůvodněných případech po dohodě s Akademií věd České republiky povolit provádění archeologických výzkumů vysokým školám, pokud je provádějí při plnění svých vědeckých nebo pedagogických úkolů, muzeím nebo jiným organizacím, popřípadě fyzické osobě, které mají pro odborné provádění archeologických výzkumů potřebné předpoklady archeologických výzkumů.

Nepředvídaný archeologický nález

O archeologickém nálezu, který nebyl učiněn při provádění archeologických výzkumů, musí být učiněno **oznámení**

Archeologickému ústavu nebo nejbližšímu muzeu buď přímo nebo prostřednictvím obce, v jejímž územním obvodu k archeologickému nálezu došlo. Oznámení o archeologickém nálezu je povinen učinit nálezce nebo osoba odpovědná za provádění prací, při nichž došlo k archeologickému nálezu, a to nejpozději druhého dne po archeologickém nálezu nebo potom, kdy se o archeologickém nálezu dověděl.

Archeologický nález i naleziště musí být ponechány beze změny až do prohlídky Archeologickým ústavem nebo muzeem, nejméně však po dobu pěti pracovních dnů po učiněném oznámení. Archeologický ústav nebo oprávněná organizace učiní na nalezišti všechna opatření nezbytná pro okamžitou záchranu archeologického nálezu, zejména před jeho poškozením, zničením nebo odcizením.

Pozemek ve vztahu k archeologickým nálezům

Pozemek hraje velkou roli zejména ve vztahu k archeologickým nálezům.

Archeologickou lokalitu je nutno chápat jako pozemek, v němž jsou, či byly uloženy archeologické nálezy.

Archeologické nálezy jsou klasické věci v občanskoprávním smyslu, a jako takové mohou být movité a nemovité.

Jsou velmi úzce provázány s pozemkem, zejména před jejich samotným vyzvednutím.

Kulturní hodnota pozemku

Zásadním problémem u posuzování kulturní hodnoty pozemku je však nejistota, zda opravdu jde o území, kde se vyskytují archeologické nálezy, či nikoli.

Nelze s určitostí tvrdit o pozemku, že jde o území s archeologickými nálezy, dokud není proveden archeologický výzkum.

V šedesátých letech minulého století proběhla vlna prohlašování významných archeologických lokalit za tzv. „archeologické památkové rezervace“, což je ekvivalentní pojem ke klasické památkové rezervaci, ale v současnosti se již nevyužívá.

§ 23b ZPP – Plány území s archeologickými nálezy

Prohlášení pozemku za kulturní památku?

Ohlašovací povinnost

Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči (dále jen ZPP)

§22 (2) **Má-li se provádět stavební činnost na území s archeologickými nálezy, jsou stavebníci již od doby přípravy stavby povinni tento záměr oznámit Archeologickému ústavu** a umožnit jemu nebo oprávněné organizaci provést na dotčeném území **záchranný archeologický výzkum.**

§35 (2) Krajský úřad **uloží pokutu až do výše 4 000 000 Kč** právnické osobě, nebo fyzické osobě oprávněné k podnikání, jestliže při výkonu svého podnikání *f)* **nesplní oznamovací povinnost** stanovenou v § 21 odst. 4, § 22 odst. 2 nebo § 23 odst. 2 tohoto zákona

Vlastnictví nálezů

Movité archeologické nálezy jsou **vlastnictvím kraje**, nejsou-li vlastnictvím státu nebo obce

Movité archeologické nálezy jsou vlastnictvím kraje, v jehož územním obvodu byly učiněny, nejde-li o movité archeologické nálezy učiněné při archeologických výzkumech prováděných příspěvkovou organizací nebo organizační složkou **obce**, které jsou vlastnictvím této obce, nebo o movité archeologické nálezy učiněné při archeologických výzkumech prováděných státní organizací nebo organizační složkou **státu**, které jsou vlastnictvím České republiky.

Vlastnictví nálezů

Movité archeologické nálezy, které jsou vlastnictvím kraje, se ukládají v jím zřízeném **muzeu**. Movité archeologické nálezy, které jsou vlastnictvím obce, se ukládají v muzeu zřízeném touto obcí, případně v muzeu zřízeném jinou obcí nebo krajem. S movitými archeologickými nálezy, které jsou vlastnictvím České republiky, jsou příslušné hospodařit státní organizace nebo organizační složky státu, které při provádění archeologických výzkumů podle odstavce 2 nález učinily; tyto movité archeologické nálezy se ukládají zpravidla v muzeích zřízených ministerstvem kultury nebo v jiných státních organizacích nebo organizačních složkách státu, pokud jsou v nich trvale uchovávány sbírky muzejní povahy.

Kraj a obec jsou povinny převést movitý archeologický nález do vlastnictví České republiky za cenu stanovenou v posudku znalcem, pokud je o to ministerstvo kultury písemně požádá ve lhůtě 3 let ode dne, kdy byl movitý archeologický nález učiněn. V tomto případě je ministerstvo kultury současně povinno uhradit kraji nebo obci nutné náklady, které jim vznikly v souvislosti s movitým archeologickým nálezem, s výjimkou odměny a náhrady poskytnutých nálezci podle § 23 odst. 4. Znalce určí a náklady spojené s vyhotovením posudku nese ministerstvo kultury.

Plány území s archeologickými nálezy

Kraj může vydat v dohodě s ministerstvem kultury nařízením kraje plán území s archeologickými nálezy v kraji nebo ve vymezené části kraje, ve kterém se vyznačí území, na nichž se vyskytují nebo se mohou odůvodněně vyskytovat archeologické nálezy, a který slouží pro zabezpečení archeologického dědictví a jako podklad pro plnění oznamovací povinnosti stavebníka podle § 22 odst. 2.

Plán území s archeologickými nálezy lze vydat na dobu nejdéle 20 let.

Toto ustanovení však bohužel zůstává bez reálného využití.

Náhrada za majetkovou újmu

Při provádění archeologických výzkumů jsou Archeologický ústav a oprávněné organizace povinny dbát zájmů chráněných zvláštními předpisy, spolupracovat s orgány zabezpečujícími ochranu těchto zájmů a co nejvíce **chránit práva a oprávněné zájmy vlastníků** (správců, uživatelů) nemovitostí, popřípadě jiného majetku.

Je-li vlastník (správce, uživatel) nemovitosti nebo jiného majetku prováděním archeologického výzkumu nebo opatřeními na ochranu archeologického nálezu **podstatně omezen** v běžném užívání nemovitosti nebo jiného majetku, **má právo, aby mu Archeologický ústav nebo oprávněná organizace poskytly přiměřenou jednorázovou náhradu**. Po ukončení prací jsou Archeologický ústav nebo oprávněná organizace povinny uvést nemovitost nebo jiný **majetek do předešlého stavu**. Není-li to možné nebo hospodářsky účelné, má vlastník (správce, uživatel) nemovitosti nebo jiného majetku právo na peněžitou náhradu.

(3) Právo na náhradu za majetkovou újmu je třeba uplatnit u Archeologického ústavu nebo u oprávněné organizace **do šesti měsíců od ukončení archeologického výzkumu nebo od ukončení opatření na ochranu archeologického nálezu, jinak právo zaniká**. Nedojde-li k dohodě, rozhoduje o náhradě a její výši krajský úřad.

Slabiny právní úpravy

Pokuty

- nereflektují význam a rozlohu lokality
- nereflektují odhady archeologických organizací
- nejsou skutečným trestem
- je nutné je výrazně zvýšit

Povinnosti dle stavebního zákona: archeologické i paleontologické nálezy

§ 176 SZ

(1) Dojde-li při postupu **podle tohoto zákona** nebo v souvislosti s tím k **nepředvídaným nálezům kulturně cenných předmětů, detailů stavby nebo chráněných částí přírody anebo k archeologickým nálezům, je stavebník povinen neprodleně oznámit nález stavebnímu úřadu a orgánu státní památkové péče nebo orgánu ochrany přírody a zároveň učinit opatření nezbytná k tomu, aby nález nebyl poškozen nebo zničen, a práce v místě nálezu přerušit.** Tuto povinnost může stavebník přenést smlouvou na stavebního podnikatele nebo na osobu zabezpečující přípravu stavby či provádějící jiné práce podle tohoto zákona. Stavební úřad v dohodě s příslušným dotčeným orgánem stanoví podmínky k zabezpečení zájmů státní památkové péče a ochrany přírody a krajiny, popřípadě rozhodne o přerušení prací.

Povinnosti dle stavebního zákona: archeologické i paleontologické nálezy

(2) Hrozí-li nebezpečí z prodlení a nepostačují podmínky stanovené stavebním úřadem podle odstavce 1, může orgán státní památkové péče nebo orgán ochrany přírody do 5 pracovních dnů od oznámení nálezu stanovit opatření k ochraně nálezu a rozhodnout o přerušení prací. V takovém případě může stavebník v pracích pokračovat až na základě písemného souhlasu orgánu, který rozhodl o přerušení prací. Kopie rozhodnutí a souhlasu se zasílá příslušnému stavebnímu úřadu.

(3) Na základě oznámení nálezu podle odstavce 2 může stavební úřad po dohodě s orgánem státní památkové péče nebo orgánem ochrany přírody vydané stavební povolení ve veřejném zájmu změnit.

(4) Ministerstvo kultury může na návrh orgánu státní památkové péče nebo Archeologického ústavu Akademie věd České republiky rozhodnout, že se jedná o nález mimořádného významu, a z vlastního podnětu jej prohlásí za kulturní památku. Kopie rozhodnutí se zasílá příslušnému stavebnímu úřadu.

Povinnosti dle stavebního zákona: archeologické i paleontologické nálezy

(5) Na základě rozhodnutí podle odstavce 4 může stavební úřad po dohodě s Ministerstvem kultury vydané stavební povolení ve veřejném zájmu změnit nebo zrušit.

(6) Stavebník může uplatnit nárok na náhradu nákladů, které mu vznikly v důsledku postupu podle odstavců 2 a 3, u orgánu státní památkové péče nebo orgánu ochrany přírody, anebo v důsledku postupu podle odstavce 5 u Ministerstva kultury, a to ve lhůtě 6 měsíců ode dne nabytí právní moci rozhodnutí, na jehož základě mu tyto náklady vznikly; jinak nárok na jejich náhradu zaniká.

Problematika amatérského vyhledávání nálezů detektory

Detektoring - negativa

- téměř nemožná kontrola
- neoznámení nálezu
- ztráta podstatných informací z místa nálezu
- ztráta samotného nálezu
- černý obchod

Detektoring - pozitiva

- spolupráce na výzkumech
- tiché dohody o odevzdávání nálezů
- zmapování nových lokalit

Neoznámení nálezu

Nález pokladu - obecné zásady OZ

- Každé ustanovení soukromého práva lze vykládat jenom ve shodě s Listinou základních práv a svobod a ústavním pořádkem vůbec, se zásadami, na nichž spočívá tento zákon, jakož i **s trvalým zřetelem k hodnotám, které se tím chrání**. Rozejde-li se výklad jednotlivého ustanovení pouze podle jeho slov s tímto příkazem, musí mu ustoupit.
- Zákonnému ustanovení nelze přikládat jiný význam, než jaký plyne z vlastního smyslu slov v jejich vzájemné souvislosti a z jasného úmyslu zákonodárce; **nikdo se však nesmí dovolávat slov právního předpisu proti jeho smyslu. Výklad a použití právního předpisu nesmí být v rozporu s dobrými mravy** a nesmí vést ke krutosti nebo bezohlednosti urážející obyčejné lidské cítění (§2)

Nález pokladu – obecné zásady OZ

- **vlastnické právo je chráněno zákonem a jen zákon může stanovit, jak vlastnické právo vzniká a zaniká, nikomu nelze odepřít, co mu po právu náleží.**
- Soukromé právo vyvěrá také z dalších obecně uznaných zásad spravedlnosti a práva. (§3)
- **Nikdo nesmí těžit ze svého nepoctivého nebo protiprávního činu. Nikdo nesmí těžit ani z protiprávního stavu, který vyvolal nebo nad kterým má kontrolu (§ 6).**
- **Má se za to, že ten, kdo jednal určitým způsobem, jednal poctivě a v dobré víře (§ 7).**
- **Zjevné zneužití práva nepožívá právní ochrany.**

Věc zakopaná, zazděná, skrytá

- O nálezu věci zakopané, zazděné nebo jinak skryté platí totéž, co o nálezu ztracené věci. Nálezci však nenáleží nálezné, když vlastník o úkrytu věci věděl (§ 1063).
- **Není-li zřejmé, komu skrytá věc patří, oznámí nálezce její nalezení vlastníkovu pozemku a obci, na jejímž území byla nalezena; § 1062 platí obdobně.**
- **Nepřipadne-li skrytá věc podle jiných právních předpisů do vlastnictví státu, kraje nebo obce, ujedná si nálezce s vlastníkem pozemku, kdo z nich si věc ponechá a vyplatí druhému polovinu ceny věci. Neshodnou-li se, náleží věc vlastníku pozemku a ten nálezci zaplatí polovinu její ceny (§ 1064).**
- Osoba zjednaná k nalezení ztracené nebo skryté věci není nálezcem a náleží jí jen odměna za hledání, byla-li ujednána (§ 1065).

Věc opuštěná

Věc, která nikomu nepatří, si každý může přivlastnit, nebrání-li tomu zákon nebo právo jiného na přivlastnění věci. Movitá věc, kterou vlastník opustil, protože ji nechce jako svou držet, nikomu nepatří.

Opuštěná nemovitá věc připadá do vlastnictví státu (§ 1045)

Nevykonává-li vlastník vlastnické právo k movité věci po dobu tří let, má se za to, že ji opustil. Byla-li movitá věc, která pro vlastníka měla zřejmě jen nepatrnou hodnotu, zanechána na místě přístupném veřejnosti, považuje se za opuštěnou bez dalšího.

Nevykonává-li vlastník vlastnické právo k nemovité věci po dobu deseti let, má se za to, že ji opustil (§ 1050)

Věc ztracená

Má se za to, že si každý chce podržet své vlastnictví a že nalezená věc není opuštěná. Kdo věc najde, nesmí ji bez dalšího považovat za opuštěnou a přivlastnit si ji (§ 1051).

Ztracenou věc vrátí nálezce tomu, kdo ji ztratil, nebo vlastníkovi proti úhradě nutných nákladů a nálezného.

Nelze-li z okolností poznat, komu má být věc vrácena, a nepovažuje-li se věc za opuštěnou, oznámí nálezce bez zbytečného odkladu nález obci, na jejímž území byla nalezena, zpravidla do tří dnů; byla-li však věc nalezena ve veřejné budově nebo ve veřejném dopravním prostředku, odevzdá nálezce nález provozovateli těchto zařízení, který se zachová podle jiných právních předpisů, a není-li jich, postupuje, jako by byl nálezcem (§ 1052).

Věc nalezená

Obec vyhlásí nález obvyklým způsobem. Nepřihlásí-li se v přiměřené době ten, kdo věc ztratil a má-li věc značnou hodnotu, učiní obec vhodné opatření, aby nález vešel v širší známost.

Zjistí-li obec sama vlastníka, zejména z nezaměnitelného označení věci, oznámí mu nález a vyzve ho, aby si věc převzal (§ 1053).

Nálezci, který nález neoznámí, přisvojí si jej nebo jinak poruší své povinnosti, nenáleží úhrada a nálezné, ani nemůže nález užívat nebo nabýt k němu vlastnické právo podle ustanovení tohoto zákona o nálezu. Tím není dotčena jeho povinnost nahradit škodu (§ 1061).